

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในประเทศไทย (ที่ดำรงตำแหน่งระหว่างปี 2548 - 2549) คัดเลือกโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Random Sampling) จำนวน 150 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (Mean หรือ $\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation หรือ S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) การแจกแจงความถี่ (Frequency) และการหาค่าร้อยละ (Percentage) ซึ่งสามารถสรุปผลได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย ร้อยละ 92 เพศหญิง ร้อยละ 8 ส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 79.33 สูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 20.67 มีวุฒิการศึกษาเกี่ยวกับสาขาที่ไม่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ร้อยละ 83.34 สาขาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาร้อยละ 16.67 และเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ร้อยละ 84.67 แบบบัญชีรายชื่อ ร้อยละ 15.33 สังกัดพรรคไทยรักไทยมากที่สุด ร้อยละ 91.33 รองลงมาอยู่ในสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ ร้อยละ 6.67 และอยู่ในสังกัดพรรคชาติไทย ร้อยละ 2 และเคยทำหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่ในระหว่าง 5—8 ปี มากที่สุด ร้อยละ 69.33 รองลงมาเคยทำหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากกว่า 8 ปี ร้อยละ 30 และเคยทำหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่ในระหว่าง 1—4 ปี ร้อยละ 0.67 ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย

2.1 ด้านหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าโดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (3.73) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยเป็นหลักสูตรที่เน้นการมีทักษะและกระบวนการ โดยเฉพาะทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะการคิด การสร้างปัญหา และทักษะในการดำเนินชีวิตมากที่สุด อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก (4.04) รองลงมาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยเป็นหลักสูตรที่เน้นการเห็นคุณค่าแห่งตน มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก (3.88) และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก (3.82) ตามลำดับ

2.2 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่าโดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (3.77) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าคุณภาพการศึกษาในประเทศไทยเกี่ยวกับระบบการสนับสนุนโดยการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก (4.14) รองลงมาคุณภาพการศึกษาในประเทศไทยเกี่ยวกับระบบการสนับสนุนโดยหลักการบริหาร มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก (3.92) และคุณภาพการศึกษาในประเทศไทยเกี่ยวกับระบบการฝึกอบรมครูผู้สอน มีคุณภาพอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน (3.88) ตามลำดับ

2.3 ด้านการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษา พบว่าโดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (3.76) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษาของการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทยมีการจัดสรรมากที่สุด อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก (4.05) รองลงมาการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษาของการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทยในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก (3.92) และการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษาของการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทยในด้านระบบสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน (3.84) ตามลำดับ

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษา พบว่าโดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (3.73) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าประชาชนควรมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารสถานศึกษามากที่สุด อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก (4.05) รองลงมาประชาชนควรมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการสำรวจปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับชุมชน

อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก (3.90) และประชาชนควรมีส่วนร่วมประชุมเพื่อให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก (3.84) ตามลำดับ

2.5 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย พบว่าตัวแปรในด้านเพศ ระดับการศึกษา สาขาของวุฒิการศึกษา และประเภทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย ด้านหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และด้านการประกันคุณภาพการศึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษา พบว่าตัวแปรในด้านเพศ ระดับการศึกษา และสาขาของวุฒิการศึกษาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ตัวแปรในด้านประเภทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษา พบว่าตัวแปรในด้านเพศ สาขาของวุฒิการศึกษา และประเภทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ตัวแปรในด้านระดับการศึกษาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ข้อเสนอแนะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย

ข้อเสนอแนะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย ที่พบได้แก่ รัฐบาลควรจัดสรรเงินอุดหนุนทางการศึกษาให้โรงเรียนอย่างพอเพียงและรวดเร็ว กว่าที่เป็นอยู่ โรงเรียนควรจัดการอบรมสัมมนาให้ความรู้ความเข้าใจและความตระหนักเพื่อมุ่งมั่นพัฒนาให้บรรลุตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 รัฐบาลควรกำหนดนโยบายให้ชัดเจนว่าส่วนใครจะต้องอุดหนุนและส่วนใครที่ผู้ปกครองต้องรับผิดชอบ ทุกฝ่ายควรมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้เป็นเอกภาพ โดยเน้นเขตพื้นที่การศึกษาเป็นหลัก ท้องถิ่นควรมีหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและความโปร่งใสของโรงเรียน โรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการศึกษาขั้นพื้นฐานผ่านสื่อทุกด้านอย่างสม่ำเสมอ และควรมีมาตรฐานกลางเป็นเกณฑ์ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วพบว่าด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษา โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเจียมพล ไชยาลักษณ์ (2542) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ในปัจจุบันประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในระดับปานกลาง แต่ประชาชนมีความต้องการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากทุกๆ ด้าน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาโดยเฉพาะการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น นับว่ามีความสำคัญยิ่งในอันที่จะทำให้หลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรสถานศึกษา (หลักสูตรท้องถิ่น) สนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่นอย่างแท้จริง ก่อให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ประกอบกับเป็นการจัดการศึกษาที่ให้กับประชาชนอย่างมีคุณภาพและทั่วถึง ซึ่งกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2542) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา รวมทั้งบุคคล ครอบครัว ชุมชน เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถาบันสังคม สถานประกอบการ

นอกจากนั้นการจัดการเรียนรู้ยังเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ โดยการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง บุคคลในชุมชนเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ตลอดจนร่วมส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน ทั้งการศึกษา อบรม การแสวงหาความรู้ ขยายข่าวสาร และการเลือกสรรภูมิปัญญาวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนา ระหว่างชุมชนและให้หน่วยงานทางการศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชน โดยนำเอาประสบการณ์ความรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาอย่างแท้จริง ในขณะที่ ทิศนา แจมมณี (2543 : 30) ได้กล่าวว่า การได้รับความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของกลุ่มคนยิ่งมาก ยิ่งกว้าง ก็จะยิ่งทำให้ระดับการพัฒนาที่สูง หรือกล่าวอีกนัยว่าการพัฒนาจะทำให้ได้มากขึ้นเพียงใดขึ้นกับความมากน้อยของการมีส่วนร่วมของสมาชิกในสังคมหรือชุมชนนั้นๆ และสมชาย เทพแสง (2544 : 18) ได้กล่าวว่า การส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารหรือจัดสรรในการเปิดโอกาสให้ประชาชน

มีส่วนร่วมในการทำงานโดยถือว่าเสียงประชาชนเป็นเสียงสวรรค์ไม่ว่าในด้านการให้คำปรึกษาต่าง ๆ การระดมทรัพยากรมาช่วยในการพัฒนาโรงเรียน รวมทั้งการดูแลสอดส่องการบริหารงานของโรงเรียน ตลอดจนให้ความรู้ อบรม สั่งสอนนักเรียน โดยถือว่าเป็นครูคนหนึ่ง ซึ่งโรงเรียนจะมีลักษณะเป็นระบบเปิดมากยิ่งขึ้น

ด้านการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษา พบว่าโดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า การจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษาขั้นพื้นฐาน นับว่ามีความสำคัญยิ่งในอันที่จะเป็นปัจจัยผลักดันให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล โดยเฉพาะการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับประชาชนอย่างมีคุณภาพ ทัวถึง และไม่เก็บค่าใช้จ่าย ซึ่งจะเป็นภาระที่หนักของรัฐบาลในด้านการจัดสรรงบประมาณ ฉะนั้นจำเป็นที่รัฐบาลและชุมชนต้องร่วมมือกันในการระดมทรัพยากรที่มีอยู่เข้ามาจัดการศึกษาอย่างเต็มกำลัง ในส่วนของรัฐบาลนั้น กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2542 ก : 45-46) ได้กล่าวว่า การจัดสรรทรัพยากร โดยเฉพาะงบประมาณให้กับการจัดการศึกษา ดังนี้ เงินอุดหนุนทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลแก่ผู้เรียนการศึกษาภาคบังคับและการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดโดยรัฐและเอกชนให้เท่าเทียมกัน จัดสรรทุนการศึกษาในรูปของกองทุนกู้ยืมให้แก่ผู้เรียนที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อยตามความเหมาะสมและความจำเป็น จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอื่นเป็นพิเศษให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความจำเป็นในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการเป็นพิเศษ โดยคำนึงถึงความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาและความเป็นธรรม จัดสรรงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินการและงบลงทุน ให้สถานศึกษาของรัฐตามนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ และภารกิจของสถาน ศึกษา โดยให้มีอิสระในการบริหารงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา ทั้งนี้ให้คำนึงถึงคุณภาพและความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา จัดสรรกองทุนเงินกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำ ให้สถานศึกษาเอกชนเพื่อให้พึ่งตนเองได้ รวมทั้งจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาของรัฐและเอกชน

ด้านหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าโดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า หลักสูตรเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา โดยเฉพาะหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะใช้ในการจัดการศึกษาให้กับประชาชนอย่างมีคุณภาพ ทัวถึง และไม่เก็บค่าใช้จ่าย ซึ่งจะทำให้ประชาชนเข้าสู่ระบบการศึกษามากขึ้น ซึ่งกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2542 ก : 3-15) ได้กล่าวถึงรายละเอียดของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ว่า เป็นหลักสูตรที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เป็นกระบวนการ มีความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ รวมทั้งให้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและสังคม เป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความภูมิใจในความเป็น

ไทย นั้นใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ตลอดจนเป็นผู้ที่มีความขยัน ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน สามัคคี มีวินัย มีความรับผิดชอบ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม สืบสานมรดกทางศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย และรักท้องถิ่น

ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่าโดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นที่สถานศึกษาต่าง ๆ ต้องดำเนินการเพื่อสร้างความมั่นใจและใช้เป็นหลักประกันต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม ที่ถือว่าสถานศึกษาจัดการศึกษาได้ตามมาตรฐานการศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพตามหลักสูตรกำหนดและสังคมต้องการ ซึ่งกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2542 ก 13-23) ได้กล่าวถึงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่ควรจะนำไปพัฒนาว่า การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา (Child Center Development) โดยเชื่อว่ามนุษย์มีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต การใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการบริหารจัดการ (School Based Management : SBM) เป็นการมุ่งให้สถานศึกษาเป็นศูนย์กลางของการบริหารจัดการที่สามารถสร้างผลผลิตคือผู้เรียนให้มีคุณภาพได้ การมีส่วนร่วมและการร่วมคิดร่วมทำ (Participation and Collaboration) ที่เป็นการมุ่งให้สถานศึกษาเป็นแหล่งของสาระ และคนที่ทุกคนในสังคมต้องเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา รวมทั้งการกระจายอำนาจทางการศึกษา (Decentralization of Education) ที่มุ่งกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้กับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการศึกษา ทั้งสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และการแสดงความสามารถที่ตรวจสอบได้ (Accountability) ที่มุ่งให้สถานศึกษาแสดงความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ในการจัดการศึกษาต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง โดยที่จะต้องอาศัยองค์ประกอบของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่สัมพันธ์กันเข้าไว้จัดการ คือ การควบคุมคุณภาพการศึกษา (Quality Control) การตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษา (Internal Quality Audit and Intervention) และการประเมินและรับรองคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา (Quality Accreditation)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรควรให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 อย่างจริงจัง โดยส่งเสริม สนับสนุนช่วยเหลือและจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการพัฒนาการศึกษา ซึ่งต้องจัดให้มีคุณภาพ ทั้งถึง และไม่เก็บค่าใช้จ่าย โดยเฉพาะ โรงเรียนที่อยู่ในเขตชนบทห่างไกลทุรกันดาร

1.2 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรควรมีบทบาทในการดึงองค์กรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมระดมทุนและทรัพยากรทางการศึกษา เพื่อบำดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งจะต้องจัดให้มีคุณภาพ ทัวถึง และไม่เก็บค่าใช้จ่าย ซึ่งจะทำให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่นมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อการจัดการศึกษา ระดับต่าง ๆ ต่อไป

2.2 ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย